

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumeră și la poste și la librării.

În București

primește abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Lupta pe toată linia.

Guvernele ungurești câte s'au perdat dela începutul erei celei noue constituționale, au fost care de care mai nenorocoase în alegerea mijloacelor de a feri statul unguresc.

Și au trebuit să fie nenorocoase.

Fiecare, în loc de a se cugeta la întărirea statului unguresc, s'a cugetat la întărirea elementului maghiar din statul unguresc. Fiecare, în felul său, a schimbat și a substituit exigențele statului cu dorințele particulare ale unei naționalități, identificând statul cu naționalitatea maghiară. Ear' pe aceasta, de înamorați ce s'nt guvernării într'însa, o și prezentează totdeauna în costum de națune.

Și guvernul unguresc actual n'a rămas în privința aceasta înapoiă celor precedente.

A pus la ordinea zilei chestiuni politice bisericesci aproape fără de nici un rost. De sigur ca să măgulească maghiarismul și să-i arete acestuia o cale nouă către gloria aspirată de dînsul, fără a se cugeta, dacă calea cea nouă folosește sau strică statului unguresc.

Avem convingerea că guvernul unguresc, dacă pășește pe calea, pe care a pornit cu chestiunile politice-bisericesci numai strica poate statului unguresc. Pentru-că nu mai încapă îndoaia, că nu se poate să nu vatem sanctuarele religioase și familiare ale majorității impunețoare a locuitorilor regatului unguresc.

Ear' vătămarea aceasta, cine va cuteza a zice că nu e stricăcioasă regatului unguresc?

Cu simț politic de o rară fineț și cu un nimerit tact politic a intrat poporul român în luptă contra nisuițelor celor noue ale guvernului unguresc actual de a pregăti perplexități cetățenilor, mai ales celor care nu s'nt de naționalitate maghiară. Un șir de întruniri s'au început cu scop de a protesta contra intenționatele proiecte, care realizându-se, nu pot avè alt rezultat decât de a produce confuziunea cea mai mare.

Atâta însă ni-se pare a nu fi deajuns. Lupta contra uneltirilor celor noue proiectate de guvernul actual trebuie să fie pe toată linia.

Românii au biserici naționale, corporațiuni organizate și recunoscute în stat.

Să stee acestea la o parte și să cante cu indiferență la sbuciumările poporului, pe care bisericele s'nt chemate ca în timpuri grele să-l apere, să-l ocrotească?

Nici decum.

Dacă vre-odată bisericele române au fost chemate ca să intervină cu toată ponderositatea lor și să-și valideze influența lor salutară în interesul național și sufletesc al credincioșilor lor, față cu proiectele intenționate s'nt nu numai chemate, ci și datoare să intervină.

Examinând cu deamăruntul ceea-ce se intenționează din partea guvernului unguresc, vedem că s'nt interese foarte vitale în joc, interese naționale, morale și materiale, care, dacă apărute nu vor fi, este în pericol existența noastră națională.

Toate elementele așadar, care alcătuiesc bisericele, trebuie să se pună în mișcare. Toate trebuie să dovedească că s'nt elemente de viață și de folos, și nu s'nt numai niște forme goale sau niște stafagii cu care să se facă paradă la anumite ocațiuni de solemnități banale.

Sinoadele parohiale, protopopești, diecesane și metropolitane trebuie să-și fiină de sfântă datorință de a-și da concursul la apărarea intereselor vitale ale populațiunii credincioase.

Fiecare din cele două biserici naționale să emuleze într'u sărî în ajutor credincioșilor lor, ca sanctuarele religioase și familiare să rămână neatinse și în perfecta lor integritate.

O acțiune astfel combinată și întregită reciproc nu poate să nu-și aibă roadele sale.

„Semnalul e dat, lupta să se desfășure deci peste tot“, și mai adaugem: pe toată linia.

Cât pentru succes?

Cine va fi nemernicul care să se îndoaie?

Procesul contra Memorandului Românilor. Sâmbăta trecută dl Eugen Brote a fost de nou citat înaintea judelei de instrucție.

Românii contra Ovreilor. Despre adunarea alegătorilor români din Sibiu, ținută Vineri la 3 Martie n., biroul de corespondență oficios a trimis la toate ziarele din monarhie o depeșă telegrafică, din care ar re-

sulta că numita adunare s'ar fi pronunțat pentru recepțiunea Ovreilor.

Este în firea semitică și filosemitică a mistifica lucrurile și a face prin apucături, dacă se poate, din al negru, pentru a seduce lumea în interesul scopurilor ei.

În convocătorul adunării recepțiunea Ovreilor a fost pusă anume și alături cu celelalte două proiecte de legi religioase. Nimeni din cei o mie participanți n'a luat cuvântul pentru apărarea sau excepționarea recepțiunii Ovreilor; din contra mai toți vorbitorii au combătut anume și recepțiunea. Resoluțiunea luată protestează în general „sărbătorește și unanim contra proiectelor de lege religioase“, prin urmare și în contra recepțiunii Ovreilor.

Guvernul și recepțiunea Ovreilor.

Apopyistul „Pesti Napló“ publică în nrul său dela 4 l. c. un prim articol, în care se cuprind foarte interesante deslușiri despre natura și scopurile proiectatei legi despre recepțiunea Ovreilor. „Este în interesul partidului liberal și al guvernului“ — zice „Pesti Napló“ — „să-și arete cât mai curând intenția serioasă de a rezolva acțiunile de politică bisericescă și să-și documenteze voința și capacitatea de a le rezolva. Încât privește recepțiunea, la aceasta nu s'nt normative numai interesele partidului liberal, ci întreagă Ovreimea din toată țeara, care de ani de zile urtează recunoașterea egalei îndreptățiri a religiei sale. Ea așteaptă împlinirea dorințelor sale dela guvernul liberal, și cu drept cuvânt. Nu numai pentru-că pe acesta îl obligă promisiunea dată și pentru-că egala îndreptățire a confesiunilor este un postulat al liberalismului, ci și din acel motiv, că a derinții nici unei confesiuni nu au făcut guvernului și partidului liberal de douăzeci de ani încoace atâtea servicii ca ovreimea. Și dacă în timpul mai nou s'au ivit în cercurile ovrerești îndoeli, că oare partidul guvernamental este el singurul mântuitor, cauza nu poate fi decât experiența, că ovreimea de multe decenii a sprijinit guvernul cu credință și abnegațiune, că deputații ei au aparținut partidului liberal și aparțin și astăzi cu excepțiunea unuia singur, și cu toate acestea sub Tisza și Szapary au fost plătiți numai cu speranțe și promisiuni“. Va să zică: *do ut des*. Recepțiunea este plata Ovreilor pentru serviciile făcute guvernului adorator al statului național maghiar. O nouă dovadă că noi Românii nu putem să nu o combatem.

Recepțiunea Ovreilor. *)

E Ovreul sau nu, un pericol pentru naționalitățile în mijlocul cărora el trăiește? Și dacă da, e pentru o țeară, pentru un guvern o datorie de a se apăra contra acestui flagel? Țeri puternice constituite s'au servit și se servă de acest drept.

Să vă vorbesc de Germania? Acolo cestiunea ovrerească n'a fost numai o cestiune economică și socială; acolo până mai ieri încă ea a fost chiar o chestie religioasă. Predicatorul curții era în capul mișcării antisemite. Împăratul actual însuși era atunci în capul acelei mișcări; toți marii dignitari ai curții, și chiar cei mai mulți dignitari ai armatei își făceau o onoare de a figura în marele comitet antisemit.

Un mare popor deci cu o așezare socială și națională din cele mai puternice, n'a putut fi cruțat de îngrijirea ce-i inspiră prea marea lățire a unui element pe care îl credea periculos dezvoltării sale.

Dar' Rusia, ce face ea oare la rîndul ei? Un imperiu cu o populațiune de aproape 120 milioane, consideră că e pericol pentru dezvoltarea ei economică și națională prezența celor 5 milioane Ovrei ce se află pe teritoriul său!

Priviți la Austria? Ce spectacol de agitațiuni, de sîrcoliri perpetui, care, negreșit, vor fini prin a atinge scopul, sau vor fini prin a se stînge în siml decaderii totale a naționalităților reduse la neputință și strivite!

Și, domnii mei, pentru-ce elementul ovrereesc este el un element pernicios în mijlocul naționalităților în care hasardul l'a aruncat? Pentru-ce, de pildă, Ovreul este el un element pernicios din punctul de vedere economic? Pentru-că sub adăpostul religiei, Ovreul formează în realitate un soi de asociațiune politică, economică și comercială în comună, și tainică înțelegere în toate țerile unde se află în scop de a ajunge la îngrunchiarea tuturor naționalităților, în mijlocul cărora hasardul l'a aruncat.

Tot ce nu e Ovreu, e dușmanul Ovreului; pentru ei nu există legi și relațiuni cu obligațiuni morale, decât acelea ce decurg din prescripțiunile cuprinse în tradițiunile ce sub formă de Talmud, și Șulhan-Arul diriguiesc mișcările lor sufletiești și sociale. După acele ale lor precepte, furtul, banucruta, înșelăciunea, tradarea, sperjiurul, toate acestea s'nt justificate, îndată-ce ele se referă

*) Studiul ce-l publicăm sub acest titlu e extras din interesantul discurs al deputatului român dl N. Ceaur Aslan, ținut în ședința camerei române din 4/16 Iunie 1891 cu ocaziunea dezvoltării interpelațiunii asupra năvălirii Ovreilor în România

la spurcatul de goim „adecă la toată ființa ce nu este de neamul lor! Față cu acestea totul e permis. Dacă luați dar' o adunătură de oameni, povățuiți de asemenea principii, și o puneți în mijlocul unei naționalități oarecare, puteți oare să vă îndoiiți, că după un scurt timp, plugarul, industriașul și în scurt toți indivizii, care în un chip oare-care concură prin munca și silințele lor la mișcarea și dezvoltarea acelei naționalități, că au să fie reduși la neputință și la o sigură stîrpire?

Cum credeți ca față cu o asemenea concurență neleală, imorală, comerciantul, meseriașul onest, neovure să mai poată rezista? Cum nu vedeți, că o asemenea adunătură condusă de asemenea precepte are să finească fatalmente prin a atrage în ghiarele ei toate mijloacele de existență ale unei populațiuni oneste?

Toate mijloacele s'nt bune acelei adunături! Presa chiar, în mâinile ei nu este decât un instrument puternic, fie pentru a induce în eroare opiniunea publică asupra adevăratelor motive, care s'nt cauza suferințelor ce din vreme în vreme se ridică din siml populațiilor și ai căror autori s'nt tot ei; fie pentru a stoarce milioane dela public prin influența ce organele de publicitate exercită asupra burselor! Oamenii marcanți nici ei nu au rămas în afară de sfera nefastelor lor întruniri, ba chiar guvernele pică pradă iscusitelor lor operațiuni financiare.

Față cu o rasă ce nu practică decât asemenea dogme, vă întreb, cum este posibil să admiteți, ca naționalitățile în siml cărora acea rasă trăiește să nu meargă cu timpul spre o decădere certă? Acolo unde Ovreul a găsit ceva, acel ceva s'a prefăcut în ruină, uitați-vă la Galiția și iloții ce o populează astăzi!

Blăstēmul lui Dumnezeu nu ar pute să lase urme mai îngrozitoare decât prezența acelu element străin, în mijlocul acelei nefericite populațiuni Galițiene! Unde Ovreul a găsit ruine, în urma lui a rămas . . . . . pustiu!

Tacit zicea de Ovrei: „Moravurile Ovreilor s'nt lipsite de moralitate, ele s'nt murdare; ei s'nt poporul cel mai decăzut (deterrima gens)“.

Dacă acum 2000 de ani Tacit a putut zice acestea despre o rasă întreagă, de sigur că la azul lui venise așa fel de fapte, încât să-i fie permis a-și exprima astfel impresiunea sa; prin urmare, nu noi facem acușări numai de circumstanțe, și pentru trebuința causei, ce s'nt tradițiuni seculare, care nu pot să peară, ori-cât de sus ne-am urca în negrele timpuri pentru a ne da seamă de urcioasele deprinderi ale acestei rase.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Petru Maior.

— Studiu —

de

George Bogdan-Ducea.

(Urmare.)

Teoria remigrării o combate Maior scriind împotriva lui Sulzer, care este „urzorul ticăcitei acestei păreri“ ori „fabule“ împotriva lui Eder, care este „cel dintâi și credincios învțăcel lui Sulzer“ și împotriva lui Engel, care „apă cu ciurul cară“, voină a susține și el teza despre remigrare.

Print' o nimerită întâmplare ca istorici Maior și Sulzer, adversari neîmpăcați, erau prieteni; dar' cum se pare prieteni, care nu s'nt orbi pentru ce-i rău în prietenia lor. Maior scrise despre Sulzer următorul pasagiu interesant:

„Eu pe Francisc Iosif Sulzer l'am cunoscut foarte bine, trăind cu dînsul trei ani în orașul Szász-Régen, unde el era auditoriu la regimentul dragonilor savoiani, și am avut dese întâlniri laolaltă și în cotelul lui și la mine în casa parohiei. Era om neîndestulat cu soarta sa, crezându-se a fi demn de mai mare pâne;*) și fiindcă muierea și cele două fete ce avea nu le putea ținea cu aceea pompă cu care doria, se năcăjia; de unul născut al seu fecior întru același regiment căzut încă era îngrijat. Om era de prejudecăți

*) Sulzer voia să fie consul austriac în Muntenia și cartea 'și-o scrisese ca să-și neterească drumul spre această funcție.

cuprins și apăsât, care îl făcea, ca nu atâta să cerce adevărul lucrurilor, precum ca să afle dovezi ori-cât de subțiri și fără putere, spre adevărarea celor-ce 'și-a băgat odată în cap, și spre a-și refuga patima sa. Din caracterele unui om avea datina a judeca asemenea de toată ginta, din carea era omul acela. Drept scrie Engel despre dînsul, că despre meșteșugul criticii nu e lăudat. Eu odată i-am spus lui Sulzer un lucru, încă în pruncia mea din vești pustii auzit. Când mē dusei altă-dată la dînsul ved că el a însemnat lucrul acela ca un adevăr în istoria Ardealului, carea atunci o alcătuia. Destul m'am nevoit a-i arăta, că nici o dovadă nu este a lucrului acela și altmintrea fu întâmplarea, ci fiind-că spusa cea dintâiu fusese după gustul lui: nici nu vrea să audă cuvântarea mea, cu care vream să-i arăt adevărul. Cele-ce zice Vasile Colossi despre Sulzer, încât e pentru știința limbii românești, încă le cred a fi adevărate; pentru-că eu de multe-ori vorbind cu muierea lui, Sască născută în Brașov, înaintea lui românește, nici-odată nu-l auzii măcar un cuvânt să sloboadă din gura sa românece, ci totdeauna vorbia cu mine sau latinește, sau italienește, și înaintea muierei sale, măcar că dînsa nici o limbă dintre aceste două nu avea cunoscută. Era muierea lui ca o muiere sască, știa bine vorbi românește. De unde am presupus, că multe din cele-ce a scris el pentru limba românească, dela muierea sa le-a împrumutat. Când a pornit Sulzer cu mai sus lăudatul regiment a doua-oră, după făcuta pace cu Turcii, către Țeara-Românească, unde a și murit atunci de lingoare la Pitești, încă fui față la cotelul lui; multe măhnit mi-a vorbit despre deșertăciuni

nea lumii, ca nu până aci; și nevoindu-mē eu a-i întări inima, fi aduceam aminte, că după moarte fi va rămâne o amintire lăudată din cărțile care le-a scris. Ci nici o mângăiere din cărțile care le-a făcut, nu vru să primească. Mai mult apoi nu m'am înălțat cu dînsul, că cum zisei, el a murit*) la Pitești în Țeara-Românească. (Pag. 317—318).

Sulzer a stat în relații și cu alți autori ardeleni, ale căror cărți le cunoștea chiar și din manuscrisele lor și cărora si el le împrumuta isoavre istorice, ca spre pildă un manuscris al cronicii lui Miron dat probabil lui Clain; ear' cât despre știința limbii noastre el însuși zice că voește să facă mai cunoscut „geniul acestei limbi încă prea puțin cunoscută, dar' de bună seamă nu imperfectă“; va fi știut deci mai multă românească decât „prepusă“ Maior. . . . . În tot cazul Sulzer, a cărui carte a fost după apariție, favorabil judecată într'un vestit ziar științific din Göttingen și care în Elveția era bine primit de literații germani trăitori în Zürich, ca Lavater și alții, a contribuit mult ca cestiunea română să fie luată în seamă și în străinătate.**)

Dacă s'a dovedit odată, că Românii n'au părăsit Dacia, e dovedit și că ei nu au putut reveni abia după Unguri și Sași, din Peninsula-Balcenică, de unde-i aduc Sulzer, Rössler, Hunfalvy și alții. Așa zice Maior (pag. 241) și de aceea el nu se va fi oprit mai mult la teoria remigrării; drept este însă că

*) La anul 1791. El era german născut în Elveția.

**) Sulzer, Gen. d. tr. Dac. 5, 156, 233, 271—276, 283.

nici spriginitorii acestei teorii nu o întemeiază încă cu atâta știință, încât să poată pricinui discuții ca cele de azi.

Astăzi teoriei acesteia i-se dă multă atențiune, i-se consacră multă muncă, și se caută anume cât adevăr poate cuprinde ea, la ce se reduce ea?

Până către sfîrșitul veacului al VII-lea elementul roman dela Nordul Peninsulei-Balcenice este adevărat ca foarte numeros, puternic și prin urmare trebuie dat un răspuns la întrebarea ce s'a făcut, el de în a doua jumătate a evului mediu nu-l mai regăsim decât în părțile muntoase ale peninsulei.

Mai departe unitatea limbii noastre în toate trei dialectele ei, daco-român, macedo-român și istriian nu poate fi înțeleasă decât admîțînd că în timpul formațiunii limbii românești poporul nostru n'a fost despărțit, cum este astăzi, ci că el se bucura de o unitate teritorială și națională; această unitate teritorială se alcătuia din Transilvania-apuscană, Bănatul-răsăritean, Albania și Moesia, pentru care Dunărea nu putea fi o pedecă a comunicațiunii dintre fiii aceluiași neam; prin Dalmăția acest teritor se afla plus în nemijlocită legătură cu Italia, matca elementului roman, din care se plămădia poporul român.

Această unitate teritorială a fost nimicită prin invasiunea slavo-bulgară.

Invasiunea aceasta, care cuceri părțile de mează-noapte ale Peninsulei-Balcenice, explică și descreșterea elementului roman din acele părți. Ea avu de urmare și o admigrare a elementului roman din partea stîngă în partea dreaptă a Dunării, dovedită de dl D. Onciul

ca avînd loc pe la sfîrșitul veacului al VII-lea și începutul veacului al VIII-lea, dar' nu în veacul al VIII-lea cum potfese Rösslerianii. Dar' această admigrare a fost numai o întărire numerică a elementului fundamental rămas în Dacia; teoria remigrării se reduce așadar foarte mult până la „o împrăștiere a elementului român în Dacia prin admigrare din dreapta Dunării“.

Această admigrare a fost de altfel mai dinainte admisă de istoriografia română; și chiar și de Petru Maior, ca probabilă. Anume Sulzer și după el și Rössler aduseră în sprigunul teoriei lor și un pasagiu din cronica anonimă (română), interpretându-l în sensul lor. Pasagiul acesta din „Istoria Țerii-Românești“ este următorul:

„Însă dintâiu isvodindu-se de Români care s'au despărțit de Romani și au pribegit spre Mează-noapte. Deci trecînd apa Dunării, au descălecat la Turnul-Severinului, alții în Țeara-Ungurească pe apa Oltului și pe apa Murășului și pe apa Tisei, ajungînd și până la Maramurș. Ear' cei-ce au descălecat la Turnul-Severinului, s'au întins pe sub poalele munților până la apa Oltului; alții s'au pogorit pe Dunăre în jos, și așa umplîndu-se tot locul de ei, au venit până la marginea Nicopolii. Atunci s'au ales dintr'înșii boierii, care au fost de neam mare, și puseră banoveți, un neam ce le zicea Basarabii, să le fie lor cap, adecă mari bani; și-i așezară întăiu să le fie scaunul la Turnul-Severinului, al doilea scaun s'a pus la Strehaia, al treilea scaun s'a pogorit la Craiova. Și așa fiind, multă vreme a trecut tot ei oblaund acea parte de loc“.

Eată ce ne zice Ferdinand Hess: „De Anul-nou un Ovreu întreabă pe altul, dacă n'a înșelat un creștin: dacă nu a furat pe vre-unul; dacă nu cumva 'l-a înșelat cu vre-un vecsel. Dacă celalalt răspunde, că da, atunci e bine, căci a făcut lui Dumnezeu un Korban, adică un sacrificiu!“

Kant, domnii mei, eată ce zice Kant, marele filosof, despre Ovrei: „Ovrii sunt o națiune de înșelători!“

Eată și opiniunea lui Luther: „Ovruul nu este un cetățean, ci un sugrumător!“

Fichte, alt filosof, se exprimă astfel: „Ei vor să aibă drepturica toți oamenii, cu toate-că ei nouă ne neagă asemenea drepturi. A le da însă drepturi pentru aceasta nu ved alt mijloc, decât acesta: a le tăia într-o noapte la toți capetele, pentru a le pune altele în locul lor, în care să nuse afle nici umbra unei idei ovre-ești!“

Pentru-ce Ovruul este el un element periculos din punctul de vedere social? Pentru-ce? Apoi, domnilor, asemeni moravuri și vicii, el le comunică mijlocului în care se mișcă; ori-și-ce simțământ mai înalt, mai moral dispăre; naturile se viciază la al lor contact; și această năprasnică furtuire devine cu atât mai corosivă, cu cât populațiunea neovrească este mai incultă, și prin urmare mai puțin rezistentă.

Cancelarul de fer, prințul Bismarck, se exprimă astfel la 1874 în una din interesele ședințe ale camerei din Prusia: „Am să dau un alt exemplu“, zicea ilustrul prinț, „care va cuprinde întreaga istorie a raporturilor dintre creștini și Ovrei. Cunoșc o localitate unde populațiunea ovrească este numeroasă; unde sunt locuitori care nu pot numi nimic al lor pe întreaga lor proprietate; dela pat și până la vâtră tot mobilierul aparține Ovruului; vita din grajd este a Ovruului și locuitorul plătește pentru fiecare bucată o chirie pe zi; bucatele de pe câmp și din hambare aparțin Ovruului și Ovruul vinde locuitorului cu banii cele trebuincioase pentru hrana, sementatul și întreținerea vitei. Despre o cămătă creștină de o asemenea natură nu am auzit încă nici-odată, cel puțin nu a venit la cunoștința mea!“

Să-mi mai permiteți, domnii mei, de a vă comunica și unele apăsări ale principelui Rudolf, al cărui fînit tragic și misterios a umplut lumea de o profundă jale. În descrierea călătoriei sale prin Ungaria eată zicea ce auzit defunct despre Ruteni: „În oraș domnesc aproape ca unii locuitori Ovrei, acei adevărați Ovrei cu talarul lung (caftanul), cu barba împiercinată, în șuruburi lungi; chiar și prin sate ei se întind din ce în ce mai mult și ajung la predominare, ei duc populațiunea rurală la marginea abisului și pe urmă o pun să-i slujască.“

Pentru-ce, dlor, Ovruul este el un element periculos din punctul de vedere național?

Pentru-ce? Pentru-că el patrie nu are, ori-și-ce s'ar zice; nimic nu-l leagă de pământ unde alții își varsă sudoarea lor.

Patria lor este un ce învleuit în negurile unor închipuiri chimere; pretențiunile și încercările de asimilare sunt

Maior nu cunoștea cronică, nefind tipărită pe vremea lui, și obiectă, că nefind cronicarul scriitor vechiu, nu are crezământ „după critică“. Obiecțiunea aceasta este repetată și de dl D. Onciul, care nu-i poate atribui atâta valoare, fiind cronică „foarte târzie“, și afară de aceasta o și traduce după un text slavon, pe care nu-l cunoaștem. Dl Onciul dă următoarea judecată asupra acestei știri din cronicarul român: „Dacă ea conține deci o reminiscență istorică despre emigrarea română din dreapta Dunării, precum a fost interpretată, atunci aceasta poate să privească numai venirea Basarabilor și a „pravoslavnicilor creștini, nu însă a tuturor Românilor cum voese Sulzer și Rössler“. Ear Petru Maior scrisese: „Ci și aceea poate să fie, că Greceanu a scris numai de unele familii că au venit de peste Dunăre.“

Astfel ne încredințăm că acel venerabil preot ce lucra la Buda în vre-o modestă chilie și „cu ajutorul nopților celor lungi“, nu era nici decum îndărătnic ori neprecant în fața știrilor ce se împotriveaua teoriei sale; judecata lui chibzuită ori, cum zicea el, cunoașterea firii lucrurilor omenești îi clădia puncte de trecere, de legături între înfocata dovadă a continuității și serioșitatea ce el știa bine că trebuie să o pună în cercetările sale.

Maior a făcut greșeli, e drept, dar' unde a greșit n'a greșit cu vocea, cum greșesc azi aproape toți adversarii continuității noastre în Dacia-Traiană și spriginitorii teoriei remigrării.

(Va urma.)

pure frase: Ovruul are un mod de a gândi, de a simți; el posedă o întreagă țesătură de deprinderi morale și intelectuale care sunt apanajul exclusiv al rasei lor; un Ovruul este un Ovruul, o ființă aparte și nici poate fi altceva!

Legăturile, aspirațiunile lui îl fac să crească, să trăiască și să lucreze după anume precepte ce au intrat în sângele, în viața lui.

Patria lor? Ei pretind că o caută încă!

Legea lor? Ea este aceea a lor și pentru nimica în lume ei nu ar schimba pentru o altă lege, și pentru a cunoaște pe a lor nu aveți decât să plecați urechia la suspinele acestora ce au venit în contact cu ei.

Necentenit ni-se vorbește de asimilare, domnii mei; eată ce ne spune despre această glumeață afirmațiune un însuși Ovruul, membru în parlamentul englez, dl Lucien Wolf.

„Pal Mall Gazette“ conținea nu demult următoarea declarațiune a deputatului englez:

„Cu toate aserțiunile contrare, eu pretind cu tărie, că Ovrii trebuie mai înainte de toate să fie Ovrei, înainte de a fi Englezi! Nu vreau să examinez mai de aproape absurditatea, în puterea căreia așa avă de pus simțământul mărginit de naționalitate mai presus decât aspirațiunile ce-mi sunt impuse prin legile fundamentale ale rasei mele! Noi Ovrii avem în aceea ce se numește legea mosaică un credo politic de un caracter foarte detaliat.“

Și acum să ni-se mai vorbească de asimilare!

Eată ce mai găsim în „Archives Israélites“ din Paris:

„Israel este o naționalitate, sîntem Ovrei fiindcă sîntem născuți Ovrei; copilul eșit din pînăra israeliți este Israelit, nașterea îi impune toate îndatoririle unui Israelit și nu prin tăierea împrejur devenim Israeliti, nu sîntem Israeliti fiindcă sîntem tăiați împrejur, ci lăsăm ca copiii noștri să fie tăiați împrejur fiindcă sîntem Israeliti. Sigilul de Israelit ni-se pune prin naștere, și acel sigil nu-l putem pierde nici-odată! Chiar Israelitul care reneagă religiunea sa, care se batează, nu încetează de a fi Israelit și este în veci supus îndatoririlor unui Israelit!“

Nu le zicem noi aceasta; vorbesc prin gura Ovruilor.

Să vedem ce zice și dl Cremieux, marele președinte al faimoasei alianțe israelite, în 1860:

„Împrăștiati, în mijlocul popoarelor care sînt ostile drepturilor și intereselor noastre, vom rămâne înainte de toate Ovrei. Naționalitatea noastră este religia părinților noștri; nu recunoaștem pe vre-o altă!“

Și mai departe:

„Dogmele noastre trebuie în o zi să umple lumea întreagă. Israeliti! Tu toate-că revărsați asupra tuturor punctelor din lume, să nu încetați de a vă considera ca membrii poporului ales.“

„Un nou imperiu mesianic, un nou Ierusalim trebuie să se ridice în locul împăraților și al Papilor!“

Eată tendența manifestă și nu aceea a unui Israelit incult, ci aceea profesată de unul din cei mai marcanți membri ai comunității israelite din Franca; el a avut chiar onoarea a fi unul din membrii influenți ai guvernului provisor francez din anul 1848 și capul alianței israelite!

Voiu lăsa să vorbească cifrele ce în sombra lor elocuență ne vor spune mai mult decât ne va pute vre-odată spune elocuența cea mai convingătoare! Nu poate fi vorba decât de cifre aproximative, căci cine poate cunoaște exact într-o țeară numărul exact al unor indivizi ce necentenit se străcoară, se mută și strămută și are, din tradițiuni eroarea numărului?

Germania: Germania întreagă nu posedă decât 600.000 Ovrei, așa că la 80 Germani vine un Ovruul.

Anglia, cea pudică și umanitară, Anglia nu posedă decât 46.000 Ovrei și prin urmare un Ovruul la 760 locuitori Englezi. Cu toate acestea vă aduceți, sper, încă aminte cătă larmă, ce întinsă mișcare se produse când fu, mai deunăzi, vorba de a mai primi în sinul ei un număr de Ovrei, isgoniți din Rusia; nu numai ei refuzară de a-i primi pe teritorul propriu zis englez, dar' ea chiar se opuse a le da ospitalitate chiar și pe vasta întindere a colosalelor colonii!

Umanitate, principii moderne, cât pot fiți... din gură și în spinarea altora, ear' când e vorba...!

Franca posedă 50.000 Ovrei, adică un Ovruul pentru 750 Francezi.

România fericită, barbara Românie posedă peste 400.000 Ovrei; în raport cu întreaga țeară există un Ovruul la 13 Români!

De-i vom lua, în raport numai cu populațiunea Moldovei, apoi avem un Ovruul la 5 Români!

Apoi, domnii mei, când națiunile mari nu negliă nimic pentru a spori și întări elementul autohton, tocmai la punctele unde contactul și lupta cu inamicul sînt certe, ce fel de îngrijire arătăm noi oare pentru soarta noastră, când tocmai acele puncte le lăsăm în mână străinilor fără căpătăiu, fără nici o legătură, nici de sânge, nici de simțământ cu solul, unde sângele copiilor noștri are, la un moment dat, să curgă în șiroaie!

Eată ce zicea Napoleon-cel-mare, vorbind de Ovrii din Alsacia și Lorena, două departamente din puternica Franca.

În anul 1806, în o ședință a consiliului de stat, prezidiată de marele împărat Napoleon, luând cuvîntul, zise următoarele:

„Trebuie să intervenim cu legea acolo unde prosperitatea, generală (se nu uitați că nu era vorba decât de 2 departamente, ear' nu de o jumătate de țeară, precum este cazul cu Moldova) este în pericol; guvernul nu poate privi cu nepăsare cum o națiune degradată a pus mîna pe două departamente în Franca, Ovrii trebuie tratați ca un popor deosebit, ear' nu ca o sectă religioasă, Ovrii sînt spoliatorii timpurilor moderne, adevărate căduri de cioare. Trebuie tratați prin legi excepționale, ear' nu prin legi civile. Ar fi periculos de a lăsa cheile Franței în mîna unor oameni care nu au simțământul iubirii de patrie! Cu precepte filosofice nu veți schimba pe Ovrii legi excepționale sînt necesare. Trebuie interzis comerțul Ovruilor fiindcă fac abuzuri cu el, întocmai precum se interzice unui giuvaergiu lucrul când falsifică aurul.“

Vă rog, domnilor, să-mi permiteți să vă mai citez și opiniunea ilustrului mareșal Moltke; în o scriere a sa asupra Poloniei din 1832 găsim următoarele:

„Cu toată împrăștierea lor, Ovrii sînt strîns legați; ei sînt conduși spre un țel comun, după toate regulile, de cătră superiori necunoscuți. Respingînd toate încercările guvernului, de a-i naționalisa, Ovrii formează un stat în stat și au devenit în Polonia o adîncă și încă nici astăzi închisă rană a acestei țeri!“

Și mai departe:

„Astfel în răsboiul dela 1812, ei au format spionii pentru ambele părți, trădînd pe amîndouă.“

Cum deci să ridicăm stavile contra unui asemenea rău!

Să-i asimilăm?

Cătră vreme încercarea n'a fost făcută, ideea mai putea avé vre-o valoare. Persecuțiunile din trecut cel mai îndepărtat; excluderea lor dela participarea drepturilor, concedate altor națiuni, contra lor mai puteau fi invocate pentru a scusa exclusivismul în care ei înșiși se cercuise pentru a fărîi arme în contra persecutorilor lor. Dar' experiențe hotărtoare au fost făcute și ele ne permit astăzi a ne pronunța cu siguranță asupra valorii încercărilor de pretinsă asimilare.

În Franca, precum știți, Ovrii au fost emancipați cu desăvîrșire în o memorabilă ședință de a constituanței la anul 1781.

După un secol de bucurare a drepturilor celor mai întinse ce vedem în Franca, în Franca luminată dela finele secolului al 19-lea?

Cestiunea ovrească este mai viu agitată decât ori-când! O mișcare pasionată este răspîndită pe întregul teritor al Franței și coboritorii eroicilor luptători dia 1790 blastemă momentul când nefasta emancipare fu proclamată, în ultima ședință a constituanței, și prin o meșteșugită surprindere!

Ce fac în Austria?

Ce fac în Austria? Eată ce fac. La 1858 nici un imobil din capitala Austriei nu era în mîna Ovruilor. La anul 1889 40% erau proprietățile lor și alte 40% le aveau cu ipotecă. Industria și comerțul, vieța intelectuală, politică, precum și întreaga presă este în mîna lor. La universitatea din Viena, una din instituțiunile cele mai bătrîne din lume, după destinațiunea ei catolică, majoritatea profesorilor este compusă de profesori ovrei. Magistrați, corpul medical, peste tot locul ei domnesc în majoritate.

V'am expus faptele; am invocat mărturisirea unora din oameni, — fără a vă pute cita pe toți — care s'au gândit la acest rău și în cugetul cărora, priveliștea ce o aveau înaintea ochilor lor, reflexiuni serioase și pline de prevederi îngrijitoare au fost trezite.

Pericolul de care întreaga noastră naționalitate este amenințată, acel pericol este evident și el este mare, mare în dejuns pentru a solicita din parte-ne încordările cele mai energice și patriotice.

Cestiunea gimnasiului din Beiuș.

(Urmasre și fine.)

Reproducînd aceste două provocări, de-o camdată ne abținemj dela ori-și-ce comentariu, nu cumva să fim cîndva bănuțiți că premergînd cauzei am fi provocat ulterioarele dispozițiuni ale domnului ministru în această afacere.

Însă și în acest cas, ca totdeauna, când se vor ataca interesele noastre vitale bisericesti, culturale-naționale, ne ținem și ne vom ține de cea mai sfîntă datorință a provoca atențiunea patronului institutului și a guvernului diecesan, că ar fi deja timpul suprem ca să se pună odată capăt acestor șicanări, și să se stipuleze raportul ce trebuie să existe între gimnasiu și înaltul guvern, ca nu cumva înaltul ministru basîndu-se pe slăbiciunea factorilor prezenți și pe usul din trecut, mîne sau poimîne să poată veni earăși și să pretindă ca în viitor toate libelele de clasă să se conducă în limba maghiară, apoi ca profesorii și copiii să converseze în școală și pe stradă numai exclusiv ungurește și în urmă deoare-ce, precum am văzut mai sus, și așa azi numai câteva studii se mai propun în clasele inferioare românește, să pretindă ca să se propună și acestea în limba maghiară, argumentînd ca de regulă că acum toți copiii știu vorbi ungurește.

Vedeți, dlor, unde a ajuns institutul de Beiuș prin lașitatea respective oportunitatea acestora care vîenează numai interesele proprii în detrimentul binelui comun.

Noi avem firma speranță, că după atîta tristă experiență, fiecare din cler își va trage seama despre aceste împrăgiurări regretabile și fatale, și se va îngrijii de un remediu salutar prin care s'ar pute mîntui măcar ce încă nu am pierdut.

Această chestie însă după părerea noastră numai așa se va pute pertracta conform demnității cauzei institutului, dacă în curînd se va conchema un sinod diecesan conform regulamentelor bisericesti, în care apoi obiectul de deliberare să fie cauza sfîntă, ear' nu personalitatea.

Acest unic remediu ne mai stă azi la dispoziție prin care singur ne putem ajutama și a promova cauzele noastre bisericesti culturale.

Ținerea acestui sinod altcum ar fi de dorit încă din acel punct de vedere, căci biserică noastră gr-cat. română azi stă în pragul unei reforme mari, puse în vedere prin cestiunea a autonomiei catolice, care dacă nu lue vom restrînge toate forțele și ne va afla nepregătiți în lupta ce va trebui să o suportăm, și din acest respect, poate să producă cel mai mare desastru în toate instituțiunile noastre bisericesti-culturale.

„Videant consules“.

Domnilor! Din cele expuse fiește-care lector binevoitor al cauzei își poate forma părere adevărată despre împrăgiurările triste în care a ajuns gimnasiul din Beiuș prin oportunismul condamnabil al factorilor diecesei oradane, cari spîriindu-se chiar și de umbra lor proprie, ca elotii s'au pitulat înaintea șovinismului dominant, trădînd focularul cel mai puternic al națiunii pe mînilor dușmanilor dulcei noastre limbi.

Dacă însă oportunitatea dominantă în Oradea-mare ni-a adus aceste rezultate regretabile, se naște întrebarea, oare după o experiență atît de tristă mai are înțeles și așteptarea după timpuri mai oportune? Ce-ar zice, domnilor lumea despre un general, care stînd în față cu dușmanul seu și fiind atacat din partea acestuia, generalul depunînd armele ar strîga în gura mare: „Azi nu m'eu lupt, deoare-ce timpul nu este oportun?“

Domnilor! Numai în timpurile critice ne dăm seama că cine sîntem, zice Schiller.

Precum fiește-care cetățean are datorința morală de a se lupta pentru patrie, când aceasta este în pericol; chiar așa „per analogiam“ ori-și-care aparținător unei națiuni e îndatorat a-și apăra interesele vitale ale națiunii sale, căci din contră trădător de neam este socotit; acestor soi de oameni le răspunde Cicero cînd zice: „Qui non obsistit si potest injuriar tam est in vitio, quam si patentes, aut amicos aut patriam deserat.“

Domnilor! Noi avem datorința morală de a primi lupta oferită din partea șovinismului maghiar, pentru apărarea intereselor noastre naționale; noi trebuie să ne folosim de toate armele disponibile într'un stat constituțional și să ne luptăm cu cea mai mare rezignațiune până la extrem, ca să știe posteritatea și lumea întreagă că numai morți ne-am dat; și pentru noi încă și atunci, cînd de present nu am căștiga nimic, ne mai rămîne acea dulce mîngăiere, ca: „in magnis et voluisse sat“.

Aceste am dorit a le face cunoscute onoratului public, în interesul reputațiunii acului institut „diecesan“, carele în timpurile cele mai triste ale existenței lui fiind caracterizat în modul cel mai regretabil de

cătră factorii diecesei oradane, a însetat după adevăr, și care nu a așteptat al bine dela ai sei decât ca să fie prezentat înaintea lumii culte și națiunii în realitatea sa, după-cum 'și-a îndeplinit misiunea sa sfîntă față cu diecesa și națiunea română, pentru a cărora prosperare s'a întemeiat.

Bine am făcut sau ba, judece onoratul public nepreocupat ca să fie lumină.

Sinodanul.

Adunări

contra

proiectelor de lege religioare.

CONVOCARE.

Subscriși convocăm prin aceasta pe toți alegătorii dietali români din cercul electoral al S.-Sebeșului la o

ADUNARE PUBLICĂ

ce se va ține în S.-Sebeș Joi, în 25 Februarie v. a. c., la 2 oare p. m., în localul la „Leul de aur“.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Discuțiunea asupra proiectelor de lege bisericesti: recepțiunea Ovruilor, introducerea matriculelor de stat și a căsătoriei civile.
3. Alegerea comitetului cercului electoral pe un nou period.
4. Închiderea adunării.

S.-Sebeș, 18 Februarie st. v. 1893.

I. Droc, Alexandru Dobrescu, protopop, v. protopop.
Isidor Blaga, Dr. Pompiliu Isacu, preot.
Dr. Ioan Elekesiu. Z. Mureșan.

CRONICĂ

O rectificare. Relativ la cronică noastră „Din Munții-Abrudului“ din numărul 31 sîntem rugați a da loc următoarei rectificări: În prețuita „Tribună“ numărul 31 din anul curent în rubrica „Cronică“ din „Munții-Abrudului“ a apărut imbecurătoarea știre că Ioan Iancu, paroh gr.-or. din Bucium-Poeni și Ioan Danciu din Bucium-Isbita au cumpărat de moșie dela familia Lukács din Zlagna, minele de aur din teritorul mineral numit „Botaș“, cu suma de 100 015 mii fiorini. Adevărul adevăr este că: Ioan Iancu, paroh gr.-or. în Bucium-Poeni a numărat și pus paralele, ear' Ioan Danciu n'a pus nici un crețar ceea-ce dar' prin aceasta rectificăm imbecurătoarea știre.

„Fondul întru amintirea celor răposăți“. Părintele Ioan Moldovan din Mediaș, protopop și directorul despărțământului XXIX. al „Asociațiunii transilvane“, adresează cătră prețitea română o circulară, prin care o provoacă a stîrni la inteligență și popor ca să contribuie cât mai mult în favorul noului fond al „Asociațiunii transilvane“, numit „Fondul întru amintirea celor răposăți“, a cărui înființare s'a învuiat în adunarea generală din 16/28 August 1892.

Decorat. M. S. regele României a conferit cardinalului Rampolla, ministru secretar de stat al Papei, marea cruce a ordinului „Steaua României“.

Știri diplomatice. „Timpul“ scrie: Dl Exarcu, ministru României pe lângă guvernul Italiei, 'și-a trimis demisia din această funcțiune. Dl Al. Em. Lahovari, actual secretar general al ministerului de externe, a fost numit ministru la Roma în locul domnului Exarcu. Decretul domnului Lahovari se va numea de Măiestatea Sa. Această nămiră e din cele nimerite, dl Al. Em. Lahovari fiind unul din cei mai distinși ministri plenipotențitari de carieră.

Demisiunea metropolitului primat al României. Cetim în „Timpul“: Metropolitul Iosif Gheorghian este al treilea metropolit primat al României. Primul metropolit a fost Nifon, numit în 1865 de Cuza. Decretul de numire este contrasemnat de dl N. Crețulescu. După moartea metropolitului Nifon, marele coleg electoral din virtutea legii dela 1872 a ales metropolit primat pe Calinic Miclescu care a ocupat scaunul metropoliei până la 1886 August 14, cînd s'a mutat în Domnul. În Noemvrie 1886 marele coleg electoral a ales metropolit pe Iosif Gheorghian, episcop al Dunării-de-jos. I. P. S. Sa metropolitul Iosif, după-cum am spus și ieri, manifestase dorința de a se retrage încă din primele timpuri ale alegerii sale și aceasta din cauza stării sănătății sale sdruccinate și numai grație insistențelor repetate ale M. S. regelui căt și ale tuturor ministrilor, care s'au succedat la putere, fără nici o deosebire, I. P. S. Sa a consimțit a mai rămîne. Înainte de sêrbările jubileului. I. P. S. Sa a declarat dlui general Florescu, președintele consiliului, că voește să-și deie demisiunea. Dl general Florescu a trimis o scrisoare I. P. S. Sale prin care îl ruga să renunțe la această idee. În Noemvrie 1891, cînd actualul dl ministru al cultelor 'i-a dat visita, I. P. S. Sa a declarat că cu nici un preț nu mai poate rămîne; de atunci și până acum toate insistențele guvernului de a convinge pe I. P. S. Sa să renunțe la hotărîrea sa au rămas infructuoase.

De sigur retragerea unui prelat cu calitățile intelectuale și sufletești ale I. P. S. Sale este în todeauna o pierdere. I. P. S. Sa însă și în retragerea sa va continua să exerciteze asupra bisericii române binefăcătoarea influență pe care un prelat cu calitățile sale întodeauna o exercită, ori care ar fi poziția socială pe care o ocupă.

— Ziarul „Lupta“, vorbind de demisiunea metropolitului spune: „Metropolitul Iosif pe la 1 Aprilie se va retrage la mănăstirea Căldărușani, unde și-a clădit deja o casă foarte simplă. A costat numai vreo 400 galbeni“.

— Colegiu electoral pentru alegerea metropolitului primat și a unui episcop va fi convocat în luna Aprilie, scrie „Timpul“.

Maria C. A. Rosetti. Ziarul „România“ în mai multe numere deardun publică numeroasele adrese de condolețe ce dl Vintilă Rosetti a primit atât din țeară cât și din străinătate cu ocazia morții mamei sale, doamna Maria Catarina Rosetti. Depunem pe mormântul mamei patriote și Române și tributul nostru de durere. Eternă-i fie memoria și ca model servească tuturor femeilor române. Mare și fericită va fi atunci națiunea noastră.

Pincipele Bulgariei. „Timpul“ află dintr-o scrisoare din sorigine oficială bulgară, că nunta A. S. principelui Ferdinand al Bulgariei se va face pe la mijlocul lunii lui Aprilie. E mai mult ca sigur că nunta se va face la Sofia.

La Țarul. „Buna Credință“ din București scrie: „Aflăm că principele Ferdinand și principesa Maria se vor duce în curând la Petersburg să facă o vizită Maiestății Sale Țarului.“

Rectificare. În articolul „Cestiunea gimnasiunului din Beiuș“ din numărul premergător ai foi noastre s'au străcurat două erori de tipar în text, pe care ne grăbim a le rectifica. Astfel în numărul 36 în loc de „... de cari se bucură numai domni din Oradea cari toți s'nt minorenii...“ se se cetească „... cari toți s'nt majorent...“, ear în nr 38 în loc de „Episcopul a răspuns publice resolot că va ceda“ se se cetească „... că nu va ceda...“

Revoltă de țerani. În Molinella lângă Bologna (Italia) s'au răscolit deunăzi 300 de țerani. Ațiați de șefii socialiștilor și de studenții din Bologna, ei cereau amenințator dela proprietarii de moși o sporire de salarii. Aceștia au respins cererile lucrătorilor. În urma refuzului, țeranii s'au revoltat, au încongiurat casele proprietarilor și le-au dat foc. Din Bologna au venit fidadă pompierii și un batalion de soldați. Focul a fost localizat. O casă însă a ars cu desăvârșire. S'au făcut numeroase arestări.

Șarlatanie cu cognac. Locuitorul din Promontor Emanuel Kohn a fost găsit vinovat de cătră protopretorul cercului Pilișul-de-jos că a înfrânt paragraful 58 al legii industriale și osândit la amendă de 100 fl., ear dacă nu se vor pute încessa, la pedeapsa de închisoare timp de 10 zile. În urma dovezilor produse de cătră fabrica de cognac „Successorii contelui Stefan Keglevich“, din Promontor a eșit la iveală, că Emanuel Kohn a cumpărat fabrica de cognac a contelui Robert Keglevich care n'a fost instruit de loc, după-ce chiar certificatul de meserie emis contelui Robert Keglevich fusese retras, înainte de a fi fost pus în exploatare fabrica de cognac ce i-se acordă în certificatul; că la 14 Octomvrie 1892 a căpătat licența la întemeierea unei asemenea fabrici și că a pus la cale protocolarea firmei „Robert Keglevich Succesorii“. Emanuel Kohn a pornit de atunci o cantitate destul de considerabilă de cognac în sticle, care toate purtau eticheta „Produsul propriu al contelui Robert Keglevich în Promontor“. Prin mărturia respectentului financier Gabr. Csernus s'a constatat însă, că în fabrica de cognac a lui Emanuel Kohn n'a fost produsă nici o picătură de cognac și că aparatele de destilare tot mereu s'nt încă sigilate. De-oare-ke Kohn se folosește de niște vignete și date care nu corăspund realității, nici stărilor lui comerciale, priu aceasta s'a făcut culpabil de înfrângere a legii meseriașilor în contra acestei hotărâri Kohn a făcut apel, pe care însă reprezentantul lui îl retrăsește peste câteva oare. Cu toate acestea Kohn maintase în termen legal pe lângă protopretorul de mai sus pomenit un apel în scris, pe care însă acest din urmă l'a respins din cauză că reprezentantul lui Kohn se declarase mulțumit în numele clientului seu cu cea dintâiu hotărâre, ear judecătoria s'a convins că Kohn n'avea altă țintă decât a vătămă renumele cognacului unguresc și a păgubi publicul, precum și a căștiga cât se poate mai mult timp pentru această procedură șarlatanească inducând autoritățile în eroare. Kohn a maintat un apel de-adeptul cătră viceșpanul comitatului din Pesta, în urma căreia afacerea s'a cercetat din nou în mod meritoriu. Resultatul a fost, că viceșpanul a confirmat hotărârea protopretorului cu preschimbarea, ca amendă lui Kohn să fie ridicată la 300 fl., sau 30 zile închisoare.

VARIETĂȚI.

(Iuțea mișcărilor.) Dl James Jackson a avut ingenioasa idee de a calcula iuțea pe secundă a diferitelor mișcări.

Țifra cea mai slabă citată de dl Jackson e aceea a creșterii unghiilor: iuțea la care crește de 0 m. 000.000.002 pe secundă, adică de o miie-de-ori mai slabă decât iuțea la care crește bambul pe secundă, care e de 0 m. 000.002,7.

Combustiunea ierbei de pușcă în aer liber se efectuează cu o iuțea de propagare de 0 m. 013.

Într'o secundă, se poate cefi un număr de litere care ocupă o lungime de 38 milimetri.

Un prieton sue un munte cu o iuțea de ascensiune de 8—11 cm.; când urcă o scară ea este de 15 centimetri. Un om mergând pe un drum orizontal (4 chilometri pe oară) face pe secundă 1 m. 11 cm.

Iuțea maximă a unei corăbii este de 2 m. 31; aceea a unui vapor 4 m. 63.

„O lovitură de pumn“ este dată cu o iuțea de 8 m. 50; „este așadar“ mai puțin periculos de a primi un pumn decât de a fi lovit de un corp de aceeași greutate după o secundă de cădere a căru iuțea se știe că este de 9 m. 81.

Vulturul percurge într'o secundă 15 m. 65; porumbelul călător 27 metri; șoimul 31 metri; musca ordinară are ca maximul iuței 53 m. 35; rîndunica 67 m.

Iuțea spargerii unui cartuș de melinită este de 3.309 m.; aceea a dinamitei 6300 m.

Eată acum câteva țifre enorme: electricitatea se propagă pe un fir telegrafic submarin cu o iuțea de 4000 chilometri pe secundă; curentul voltaic 11.690 chilometri; curentul de inducțiune, 18.400 chilometri; electricitatea pe un fir telegrafic aerian 36.000 chilometri.

Lumina se propagă în apă cu o iuțea de 235.000 chilometri pe secundă și în aer cu o iuțea de 300.000 chilometri.

În fine mișcarea cea mai lute ce există în univers este aceea a unui curent electric provenind din descărcarea unei butelii de Leydă, care percurge un fir de aramă 0 m. 0017 de diametru cu o iuțea de 463.500 chilometri.

Posta redacțiunii.

Dl învățător Traian Linza este rugat a-și arăta domnului l. Bunesco (Str. Profesorii 8 Bucureșt) adresa, pentru a primi cânturile corale, al căror cost l'a plătit deja.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI“.

Budapesta, 6 Martie n. În conferența partidului liberal, deputatul Kammerer a cerut realizarea autonomiei bisericii catolice. Fenyvessy s'a pronunțat în același sens. Asboth declară că propunerile nu i-se par în deajuns pregătite; dacă se crede, că ele stau în contradicțiune cu punctul de vedere al partidului, aceasta ar da naștere la consecunțe. Ministrul-president declară că partidul a hotărât deja, că proiectele nu constituie cestiune de partid, dar membrii partidului să nu facă propagandă în contra lor. Conferența a adoptat apoi rezoluțiunea propusă de Fenyvessy, după care partidul consimte cu politica religioasă a guvernului; acesta e învitat a subșterne Maiestății Sale pe cale prescrișă de lege propunerii în sens ca pentru înființarea autonomiei catolicilor să încuviințeze a se întruni cât de curând un comitet organizator.

Paris, 6 Martie n. În camera deputaților Millevoye a interelat guvernul asupra consecunțelor parlamentare-judiciare recerute de rolul de mijlocitori ce au jucat în afacerea Panama Clémenceau, Ranc și Freycinet.

Istoriograful Tanie a murit.

Petersburg, 6 Martie n. „Monitorul oficial“ publică un comunicat, zicând că revisuirea constituției plănuită de guvernul bulgar însemnează atingerea religiei; de aceea sfătuește pe Bulgaria a băga bine de seamă.

Bibliografie.

„Foia Poporului“. Apare în fiecare Duminecă. Nr. 8 dela 21 Februarie are următorul cuprins: Să cunoaștem mai deaproape pe Jidani! dar' să ne cunoaștem și pe noi însine! De Orlătanul. — Una sîntem! — La Seghedin. — A întrat frica în ei. — Dreptate ungurească. — Croații împotriva Ungurilor. — De-ale politice. — Chibșuri economice. — Din aducerile aminte ale unui oficer. — Cronică. — Colonisări maghiare în Bănat. — Loc deschis. — Adunări contra proiectelor de lege religioare. — Posta redacțiunii. — Loterie. — Țirurile din septemăna viitoare. — Căldarul septemăni. — Foia: Dări de seamă; Glume asupra deosebitelor boale. Comunicate de Iosif Zidu, econom în Orlat.

La „Institutul Tipografic“ au sosit acum și se află de vânzare cu prețurile aici semănate, următoarele opuri ale autorilor români mai distinși:

- Parasișii, de Delavrancea . . . fl. 1.80
Liniște, de Delavrancea . . . „ 1.35
Trubadurul, de Delavrancea . . . „ 1.80
Pui de lei, de Ioan Nenișescu . . . „ 1.80
Napasta, de Caragiali . . . „ —.68
Monologuri, trad. după autori francezi de Tincu . . . „ —.90
Basme, de D. Stăncescu . . . „ 1.80
Doamna Kiajia, de Rădulescu-Niger și Țincu . . . „ —.90
Istoria literaturii, de Gaster . . . „ 2.25
Poesii, de Stoienescu . . . „ 1.80
Cerbul de aur, istorioare pentru copii
Floarea din Firenze . . . „ —.45
Lascăr Vioreșcu, de Kotzebue . . . „ 1.80
Poesii, de V. Micu . . . „ 1.35
Poesii, de C. Scrob . . . „ 1.80
Poesii, de Al. Macedonsky . . . „ 1.80
Poesii, de Gh. din Moldova . . . „ —.90
Calendarul Bucureștilor pe 1893 . . . —.60
Pablo Domenich, de Carmen Sylva . . . —.30
Carmen Sylva, de Delavrancea . . . —.50
Brazi și putregaiu, de N. Xenopol . . . —.50

A apărut:

„Un păcat strămoșesc“. Discurs ținut în 12 Octomvrie n. 1892, de Dr. I. G. Sbera. Cernăuți, 1892. Tipo-litografia conș. arch. Silvestru Morariu-Andrievič.

A apărut:

„Vinderea lui Isus“. Tragedie în 4 acte de S. P. Simon.

LOTERIE.

Tragerea din 4 Martie st. n.

Budapesta: 63 12 18 81 17

Căldarul zilei.

23 Februarie (7 Martie n.) 1893.

Italian: S. M. Policarp.
Gregorian: Toma Ap.
Soarele: răsare 6.53 apune 5.36

Buletin meteorologic.

Sibiu, 6 Martie n. 8 oare dimineața.

Table with 5 columns: Presiunea atmosferică în mm., Temperatura după Celsius, Maximul și minimul de temperatură, Direcția vântului, Observată.

Din țeară 3 Mart. n. 8 oare dimineața.

Table with 5 columns: Stațiunile, Presiune atmosferică în mm., Temperatura Celsius, Vântul direcția și tăria.

Sosiți în Sibiu.

La 6 Martie n.

Hotel „Nurher“. Haas, din Brașov, Weiss, din Budapesta, Fried, Kühle, Kern, Löwinger, Brauer, din Vienna, Grünfeld, din Mediaș, comercianți, Thellman, micelar, din Bistrița, Reschner, tăbăcar, tot de acolo. Bodendorfer, notar, din Sighișoara. Theil, procuror, din Ibașfalău.
Hotel „Meltzer“. Bock, din Reghinul-săseș, Roth, din Budapesta, comercia. ț. Zsakovsky, hotelier, din Mediaș. Dänzing, din Harz. Raiman, locotenent, din Praga. Titus și Kaba, din Arad.
Hotel „Habermann“. Kalscsics, neguțator de lemne, din Sighișoara. Ana Preis, învățătoare Avram Schwarz, Ișig Weiss și Isac Klein, Ovrei din Budapesta. Schmiedt, econom, din Arad.

Teatru orășenesc.

Martți, 7 Martie n.:

„Das gelobte Land“.

Vodevil în 3 acte de F. și P. Schönthan

Economic.

Convenție comercială. Referitor la o convenție comercială ce ar fi să se încheie între România și Austro-Ungaria foile din București scriu, că dl Papiniu se va întoarce săptămăna viitoare la Viena cu noue instrucțiuni pentru stabilirea unei înțelegeri, care va servi de basă la începerea negocierilor comerciale cu Austro-Ungaria.

Importul grânelor din România în Ungaria. Camera maghiară s'a ocupat în ședința din 28 Februarie cu cestiunea creditului agricol. Ministrul președinte Wekerle luând cuvântul cu acest prilegiu a vorbit despre importul liber al grânelor din România. Ministrul a zis că se impoartă mult grâu din România; numai în anul 1892 s'au importat 1,100.000 qu. metrice de grâu. Industria molară ungurească fiind unul dintre factorii cei mai puternici ai agriculturii, trebuie susținută. Starea morarilor în timpul din urmă a devenit mai grea. Cu făina noastră, a zis mai departe Wekerle, am fost scoși nu numai din America, ci și din Svedia, Norvegia și Anglia. Morile noastre macină 14,000.000 quintale metrice de grâu, în vreme-ce din străinătate se impoartă 1 milion quintale metrice. Prețurile cerealelor noastre s'nt din ce în ce mai mari în comparație cu cele din străinătate. Ministrul a vorbit apoi despre sumele ce se dau pentru progresul agriculturii. În comitatele din Nordul Ungariei s'au dat anul acesta ajutoare în bani pentru agricultură.

Deputatul Bela Molnár polemizând cu ministrul a zis că nu e în contra industriei molare; importul grâului românesc produce în Ungaria prețuri ieftine. Molnár n'are nimic în contra grâului românesc, nici în contra acestui product molar, dar' aceasta nu se poate controla. Acel grâu, în loc să meargă în străinătate, poate fi aici la noi și în Austria mai bine prețuit. Dacă cumpărarea grâului românesc n'ar ofori atâtăa avantagii morilor ungurești, atunci căutarea grâului unguresc ar fi mai mare și pentru aceasta ar fi și prețurile mai mari. Morile corăspund intereselor agriculturii ungurești numai până când macină cerealele din Ungaria.

Prețul mărfurilor

Piața din Făgăraș, 24 Febr. n. Grâu hectolitru fl. 5.50 până 6.25; grâu mestecat fl. 4.20 până 5.— seacă fl. 3.20 până fl. 3.60; orz fl. 2.80 până fl. 3.—; ovăș fl. 1.8) până fl. 2.—; cucuruz fl. 2.50 până fl. 3.10; mazăre fl. 3.— până fl. 9.— fasole fl. 3.50 până fl. 4.—; linte fl. 8.— până fl. 9.—; sēmăntă de cânepă fl. 6.— până fl. 6.— sēmăntă de in fl. 8.— 9.—; cartofi fl. 8) până 1.2); mlaia fl. 8.— până fl. 9.—; sēu brut 100 chilogrami fl. 22.— până fl. 24.—; lumini de sēu turnate fl. 41.— până fl. 42.— unsoare de porc 100 chl fl. 60.— până fl. 65.—; slănină 100 chilo fl. 50 până fl. 55.—; săpun 100 buc. fl. 22.— fl. 26.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fēn fl. 1.80 până fl. 2.— carne de vită chilo 48 cr.; carnea de vițel 40 până — cr.; carnea de porc 40.— până —; carnea de berbec 2.— până 3 10; ouș 6 cu 10 cr —

Piața din Mediaș dela 3 Martie Grâu frumos hectolitru fl. 5.— până fl. 5.50, grâu mestecat fl. 4.— până fl. 4.40, seacă fl. 3.30 până fl. 3.60, cucuruz fl. 2.50 până fl. 2.80, ovăș fl. 1.90 până fl. 2.— orz fl. — până —, sēmăntă de cânepă fl. 4.— până fl. 4.4), sēmăntă de in fl. — până fl. —, fasole fl. 3.50 până fl. 3.60, mazăre fl. 4.— până fl. 4.—, linte fl. — până fl. —, cartofi fl. 1.50 până fl. 2.— mlaia fl. — până fl. —, sēu brut 100 chilo fl. 20.— până fl. 22.—, lumini turnate de sēu fl. 36.— până fl. 40, unsoarea de porc fl. 45 până 50, slănină fl. 40.— până fl. 46, cânepa fl. 30.— până 33.—, fēn fl. 1.60 până 1.80, săpunul 100 buc. fl. 20 până 30 fl., spirit pro hectolitru fl. 55.— până 57, carnea de vită chilo 40 până 44 cr., carnea de vițel 44 cr. până 48 cr., carnea de porc 40 până —, carnea de miel 20.—, ouș 11 cu 20 cr.

Piața din Brașov, 3 Martie n. Grâu frumos hect. fl. 6.—, de mijloc 5.80, mai slab 5.—, grâu mestecat fl. 4.50, seacă frumoasă fl. 3.60, de mijloc 3.40 fl., mai slab 3.—, orz frumos fl. 3.20, de mijloc 3.—, ovăș frumos fl. 2.—, de mijloc 1.80, cucuruz fl. 3.20, mlaia fl. 3.20, mazăre fl. 7.—, linte fl. 14.— fasole fl. 3.80, sēmăntă de in fl. 10.—, sēm. de cânepă fl. 4.50, cartofi fl. 90.—, carnea de vită p. chilo 48 cr carnea de porc 48 cr., carnea de berbec 30.

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 2 Mart. n. s'au notat: ungurești bētrâni grei 51.— cr. până 52.— cr., de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., ungurești grei tineri 56.— cr. până 56.1/2 cr., de mijloc 54.— cr. până 54.1/2 cr., ușori 51.— cr. până 52.— cr., marfă țerănească grea 51.— cr. până 52.— cr., de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., ușoară 50.— cr. până 51.— cr., românești, de Bakony, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sērbēști grei 51.— cr. până 52.— cr., transito de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., transito ușori 50.— cr. până 51.— cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 3 Mart. n. 1893.

Table with multiple columns: Sămăntă, Prețul per 100 chilogr., Soia, Calitatea per Hect., Prețul per 100 chilo. Includes rows for Grâu, Săcără, Orz, Ovăș, Cucuruz, Meiu, Hrișcă, and various products.

Cursul pieței din Sibiu.

Table with 3 columns: Hartie-moneta română, Cump., 9.46, vënd., 9.56. Includes rows for Lire turcești, Imperiali, Ruble rusești.

Bursa de Budapesta.

Table with 3 columns: Renta de aur ung., 6%, 115.80. Includes rows for hărtie, împrumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., Obligatiunile desp. regalilor, etc.

Bursa de Viena.

Table with 3 columns: Renta de aur ung. 6%, 115.90. Includes rows for hărtie, împrumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., Bonuri rurale ung., etc.

Bursa de București.

Table with 3 columns: Din 10 Febr. st. v. — 4 oare p. m. Cassa Ultim. Includes rows for Renta rom. per 1875 5%, Renta română amort. 5%, Oblig. de stat C. F. R. 6%, etc.

Pentru redacțiune responsabil: Andreiu Baltes.

